

Advies

van de VREG van 14/12/2021

met betrekking tot de evaluatie van de regeling rond garanties van oorsprong voor gas, warmte en koude, zoals voorgeschreven door artikel 6.2/3.27 van het Energiebesluit

Inhoud

Inleiding	3
Bespreking	3
1 Samenvatting van de regeling rond garanties van oorsprong	3
1.1 Rol van de productiecoördinator	3
1.2 Rol van de productieregistratoren	4
1.3 Overleg tussen productiecoördinator en productieregistratoren	4
2 Garanties van oorsprong voor elektriciteit	4
2.1 Geen toekenning van GO's aan productie-installaties met een nominaal elektrisch vermogen kleiner dan 10 kW	6
2.2 Toegenomen vraag naar attestering van de herkomst van het verbruik	7
3 Garanties van oorsprong voor gas	8
3.1 Stand van zaken in Vlaanderen	8
3.2 Nog geen import en export van gas-GO's mogelijk via elektronische hub-oplossing.....	9
3.3 Verschillende doelstellingen en risico op dubbeltelling.....	10
3.4 CEN-EN 16325	11
3.5 GO's voor waterstof uit hernieuwbare energiebronnen	11
3.6 CO ₂ -gecompenseerd gas	11
4 Garanties van oorsprong voor warmte en koude	12
4.1 Stand van zaken in Vlaanderen	12
4.2 Import en export van GO's voor warmte en koude	12
5 Conversie tussen GO's	13
5.1 Definitie van conversie	13
5.2 Productiedatum bij conversie	13
5.3 Energiebron bij conversie.....	14
5.4 Gelijktijdige conversie van energie en grondstoffen.....	14
Conclusie	15

Inleiding

Op 17 mei 2019 keurde de Vlaamse Regering een besluit goed tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 met betrekking tot garanties van oorsprong voor gas en warmte en koude. Deze besluitswijziging trad in werking op 17 augustus 2019 en diende tot de gedeeltelijke omzetting van de Europese Hernieuwbare Energierichtlijn (EU 2018/2001), met name artikel 19 van die richtlijn. Met deze besluitswijziging werden garanties van oorsprong (afgekort GO's) voor gas, en voor warmte en koude geïntroduceerd.

Als onderdeel van deze nieuwe regeling rond GO's werd bepaald dat de regeling tegen uiterlijk 1 januari 2022 moet worden geëvalueerd door de Vlaamse Regering, na advies van de productiecoördinator, zijnde de VREG.¹ Dit advies heeft tot doel om invulling te geven aan deze bepaling.

Bespreking

1 Samenvatting van de regeling rond garanties van oorsprong

Op 17 augustus 2019 trad een nieuwe regeling voor de berekening en toekenning van garanties van oorsprong in werking, in navolging van een wijziging van het Energiebesluit die werd aangenomen op 17 mei 2019. De voornaamste wijziging hield in dat er niet enkel garanties van oorsprong kunnen worden toegekend voor elektriciteit uit hernieuwbare bronnen, maar ook voor gassen en voor warmte en koude uit hernieuwbare bronnen. De uitvoering van deze nieuwe taken is toegewezen aan een aantal actoren: de productiecoördinator en de productieregistratoren.

1.1 Rol van de productiecoördinator

De VREG wordt aangeduid als productiecoördinator. Deze moet toezien op de correctheid van de berekeningsprincipes van het aantal toe te kennen GO's en de manier waarop de productieregistratoren productiegegevens doorgeven. De productiecoördinator kent vervolgens GO's toe aan de aanvrager op basis van die productiegegevens.

Tevens kan een aanvrager van GO's beroep aantekenen bij de productiecoördinator tegen de beslissing van de productieregistrator.

Ten slotte kan de productiecoördinator op eigen initiatief of op verzoek van de productieregistrator de toekenning van GO's schorsen wanneer er niet meer voldaan is aan de toekenningsvoorwaarden, en GO's intrekken voor zover ze nog niet verhandeld of ingeleverd zijn.

¹ Artikel 6.2/3.27 Energiebesluit stelt: "Tegen uiterlijk 1 januari 2022 wordt, na advies van de productiecoördinator, de in dit hoofdstuk vervatte regeling geëvalueerd, in het bijzonder van de bepalingen vastgesteld in het artikel 6.2/3.1, § 2, en het artikel 6.2/3.8. De Vlaamse Regering beoordeelt in die evaluatie ook of de markt rijp is om de artikelen 7.4.2 en 7.4.3 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, in werking te laten treden".

1.2 Rol van de productieregistratoren

De productieregistrator behandelt de aanvraag tot toekenning van GO's. Daartoe controleert hij of het aanvraagdossier voldoet aan alle vereisten, gesteld in het Energiebesluit. Wanneer de aanvraag is goedgekeurd, berekent de productieregistrator de maandelijkse energieproductie uit hernieuwbare bronnen of uit kwalitatieve warmte-krachtkoppeling (WKK). De berekeningswijze wordt in samenspraak met de productiecoördinator vastgelegd en bekend gemaakt. De productieregistrator brengt de productiecoördinator ook op de hoogte van het resultaat van de berekeningen.

De productieregistrator kan op ieder moment controles uitvoeren van productie-installaties waarvoor een aanvraag tot toekenning van GO's is ontvangen of al goedgekeurd. Met deze controles kan hij nagaan of voldaan is aan alle voorwaarden voor de toekenning van GO's, en of de situatie in het aanvraagdossier overeenstemt met de werkelijkheid.

De rol van productieregistrator wordt door de volgende partijen ingevuld:

- Voor elektriciteit uit PV-installaties: de beheerder van het net waarop de productie-installatie is aangesloten (**Fluvius** of **Elia**), of het bovenliggende net in het geval van gesloten distributienetten;
- Voor elektriciteit uit andere hernieuwbare bronnen en kwalitatieve WKK: het **VEKA**;
- Voor gas uit hernieuwbare energiebronnen: de aardgasvervoerder (**Fluxys**);
- Voor warmte en koude uit hernieuwbare energiebronnen: het **VEKA**.

Naast de toekenning voor de directe productie van elektriciteit, gas of warmte/koude uit hernieuwbare bronnen, is er ook de mogelijkheid voorzien om GO's toe te kennen wanneer een van deze energiedragers wordt geconverteerd in een andere. Voor de opwekking van de resulterende energiedrager kunnen GO's worden toegekend, op voorwaarde dat er een overeenkomstig aantal GO's wordt ingeleverd voor de energiedrager die werd omgezet.

1.3 Overleg tussen productiecoördinator en productieregistratoren

Om te waarborgen dat alle productieregistratoren dezelfde principes toepassen, organiseerden we als productiecoördinator meetings met alle bij de berekening en toekenning van GO's betrokken partijen. Bij het begin van de nieuwe GO-regeling waren dat regelmatige vergaderingen, na verloop van tijd werden enkel vergaderingen georganiseerd wanneer er voldoende zaken om te bespreken waren.

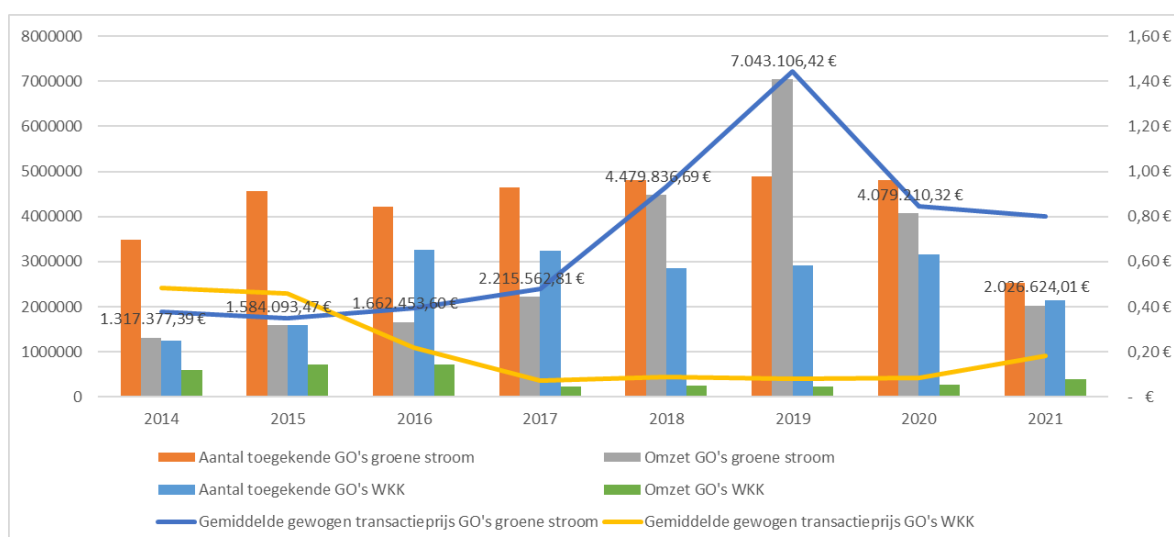
Navraag bij de productieregistratoren heeft geleerd dat er geen problemen zijn vastgesteld met deze manier van werken. Bijgevolg kunnen we de taakverdeling rond de GO-regeling over verschillende actoren positief evalueren.

2 Garanties van oorsprong voor elektriciteit

De VREG kent GO's toe voor de productie van elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen en warmtekrachtkoppeling (WKK) in het Vlaams Gewest. Dit gebeurt op basis van de gegevens van de betrokken productieregistratoren (zie hoger).

Een producent kan zijn GO's verkopen aan een leverancier die deze GO nodig heeft om zijn geleverde groene stroom te staven, een trader in GO's, of aan een afnemer die GO's wil inleveren om zijn eigen (groene stroom) verbruik te staven. In het VREG-platform worden de verkopen van GO's geregistreerd.

We publiceren maandelijks cijfers op onze website over het aantal [uitgereikte](#) en [verhandelde GO's](#), inclusief de gemiddelde marktprijs en de in- en uitvoer van GO's. Via een verbinding tussen het VREG-platform en de HUB van AIB, de *Association of Issuing Bodies*, verzekeren we immers ook de in- en uitvoer van GO's voor elektriciteit tussen Vlaanderen en een heel aantal Europese lidstaten. De uitreiking van GO's is een belangrijke indirecte steun voor de productie van elektriciteit afkomstig uit hernieuwbare energiebronnen of WKK in het Vlaams Gewest. Onderstaande figuur toont de evolutie van de omzet van garanties van oorsprong doorheen de jaren, op basis van de gemiddelde gewogen transactieprijs en het aantal toegekende GO's in Vlaanderen. De productie uit hernieuwbare energiebronnen is duidelijk een stuk belangrijker dan de productie uit warmtekracht-koppeling. Daarnaast zien we ook een dalende trend van de omzet en de transactieprijs van GO's WKK. Bij GO's groene stroom zien we eerder een stijgende trend met een recordhoogte van de transactieprijs en de omzet in 2019.

Figuur 1: Evolutie van de omzet van GO's groene stroom en GO's WKK op basis van het aantal toegekende GO's en de gemiddelde gewogen transactieprijs

Elektriciteitsleveranciers die elektriciteit leveren aan eindafnemers als elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen ("groene stroom") of uit kwalitatieve WKK moeten maandelijks een overeenkomstige hoeveelheid GO's als bewijsstuk voorleggen aan de VREG. We maken jaarlijks een [brandstofmixrapport](#) op met het resultaat van deze controle op de oorsprong van de geleverde elektriciteit in het Vlaams Gewest, en stellen deze informatie ook gebruiksvriendelijk ter beschikbaar via de [Herkomstvergelijker](#) op onze website. De VREG ziet er ook op toe dat de herkomst van de geleverde elektriciteit correct vermeld wordt op de elektriciteitsfactuur.

De besluitwijziging van 17 augustus 2019, zoals vermeld in de inleiding, hield slechts een aantal kleine aanpassingen in omtrent GO's voor elektriciteit. Over deze wijzigingen zijn geen bijzondere punten te vermelden.

Wel willen we met dit advies twee andere aandachtspunten aankaarten.

2.1 Geen toekenning van GO's aan productie-installaties met een nominaal elektrisch vermogen kleiner dan 10 kW

2.1.1 Context en wettelijk kader

Artikel 7.1./1.1. van het Energiedecreet stelt dat de Vlaamse regering uitzonderingen kan vastleggen voor de toekenning van GO's, onder meer afhankelijk van een minimumcapaciteit van de productie-installatie. De Vlaamse Regering heeft gebruik gemaakt van deze mogelijkheid en in artikel 6.2/3.10 van het Energiebesluit ingeschreven dat installaties die elektriciteit opwekken uit een hernieuwbare energiebron alleen in aanmerking komen voor toekenning van GO's als ze een nominaal elektrisch vermogen van minder dan 10 kW hebben. Kleinere (vaak particuliere) PV-installaties, maar ook micro-WKK's en kleine windturbines, krijgen hierdoor geen GO's.

Deze uitzondering werd wellicht omwille van technische en praktische redenen ingevoerd. De productie-installaties met een vermogen van minder dan 10 kW hebben vaak nog een (terugdraaiende) analoge teller waardoor niet kan worden gemeten hoeveel van de opgewekte elektriciteit op het net werd geïnjecteerd en dus recht geeft op GO's. De toekenning van een juist aantal GO's is niet mogelijk. De uitrol van de digitale meter brengt hier wel verandering in: de digitale meter registreert wel de injectie van de opgewekte elektriciteit op het net en maakt het dus wel mogelijk om het juiste aantal GO's toe te kennen.

Doch zelfs in deze laatste situatie lijken de administratieve lasten en kosten verbonden aan het aanvragen en toekennen van GO's aan de prosumënten van deze installaties disproportioneel ten opzichte van het potentiële financieel voordeel hiervan. Voor een gemiddelde PV-installatie van 4 kVA is de verwachte jaaropbrengst ruwweg 4 MWh. Uitgaande van een zelfconsumptie van 30%, kunnen we stellen dat er jaarlijks gemiddeld 2,8 GO's per kleine PV-installatie zullen worden toegekend.² In oktober 2021 was de gemiddelde prijs voor een GO uit zonne-energie 0,84 EUR. Dit wil zeggen dat de gemiddelde verwachte opbrengst voor de toekenning van garanties van oorsprong per PV-installatie ca. 2,35 EUR per jaar zou bedragen. Merk op dat de gemiddelde prijs voor teruglevering van 1 MWh (gelijk aan de hoeveelheid energie die recht geeft op één GO) in oktober 2021 93,6 EUR bedroeg. De huidige gemiddelde waarde van een GO is dus minder dan 1% van de waarde voor teruglevering.

De niet-toekenning van garanties van oorsprong aan deze installaties heeft echter ook ongewenste effecten. PV-eigenaars en alle andere prosumënten met een installatie met een nominaal vermogen van 10 kW of minder, die reeds een digitale meter hebben, kunnen hun opgewekte, niet-verbruikte en dus geïnjecteerde elektriciteit verkopen via een terugleveringscontract. Aangezien er nu geen GO's toegekend worden voor deze injectie, wordt de betrokken elektriciteit opgewekt uit decentrale productie-installaties eigenlijk als "grijze" stroom verkocht. De aankoper ervan kan dus niet aantonen dat deze elektriciteit eigenlijk groene stroom is.

² Te verwachten is dat de zelfconsumptie onder invloed van de digitale meter, het prijsverschil tussen afname en injectie en de toename van het aantal thuisbatterijen zal stijgen. Hierdoor zal de bruto injectie afnemen, en dus ook het aantal verhandelbare GO's dat kan worden toegekend.

2.1.2 Voorstel

Naar aanleiding van vragen uit de markt en vragen aan de minister in het Vlaams Parlement³ hebben we de pro's en contra's van deze regeling nog eens goed onderzocht en nagedacht over alternatieve pistes waardoor we op een eenvoudige manier toch GO's kunnen toekennen voor de op het net geïnjecteerde groene stroom van deze installaties met een vermogen van minder dan 10 kW, waarbij we ermee rekening houden dat de huidige financiële baten van een garantie van oorsprong nog steeds zeer laag zijn (zie hoger). We hebben deze alternatieven besproken met Fluvius en hieruit is het hiernavolgend voorstel naar voor gekomen.

We stellen voor om de regelgeving zo aan te passen dat er – zoals in principe terecht is – ook GO's worden toegekend voor de hoeveelheid elektriciteit die geïnjecteerd wordt op het net opgewekt in installaties uit een hernieuwbare energiebron of via een WKK met een nominaal elektrisch vermogen van minder dan 10 kW. Dit vereist wel dat deze hoeveelheid geïnjecteerde elektriciteit gemeten wordt door een (digitale) meter.

We stellen evenwel voor deze GO's niet toe te kennen aan de producent/prosument zoals bij de installaties van meer dan 10 kW, maar wel direct aan de toegangshouder (leverancier) die de geïnjecteerde elektriciteit van de installatie opkoopt via een terugleveringscontract (de zogenaamde "toegangshouder injectie"). Deze keuze maakt de toekenning en verkoop van de GO's administratief veel makkelijker/te automatiseren.

Dit voorstel houdt geen rechtstreeks voordeel voor de PV-eigenaar zelf in, maar de markt zou daar indirect wel voor kunnen zorgen door interessante(re) terugleveringscontracten. We benadrukken opnieuw dat het potentiële (directe of indirecte) voordeel van dit voorstel voor de prosument zelf niet overschat mag worden: het gaat maar om enkele GO's en dus euro's per jaar (zie hoger).

VREG en Fluvius hebben al besproken hoe dit voorstel op een pragmatische manier kan worden uitgewerkt op IT-vlak, o.a. inzake de hiervoor vereiste rapporteringen, residuberekeningen met name bij de wissel van toegangshouder injectie⁴, de op te nemen vermeldingen op de GO's ...

De implementatie van dit voorstel vergt echter eerst de aanpassing van artikel 6.2/3.10 van het Energiebesluit.

2.2 Toegenomen vraag naar attestering van de herkomst van het verbruik

De levering van elektriciteit in het Vlaamse Gewest als een hoeveelheid elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen of elektriciteit uit kwalitatieve warmte-krachtkoppeling is enkel toegestaan indien daartoe garanties van oorsprong worden ingediend bij de VREG.⁵ Deze controle door de VREG verloopt als volgt: elektriciteitsleveranciers die 'groene' elektriciteitscontracten aanbieden maken in het begin van elke maand een lijst over aan de VREG met de toegangspunten (klanten)

³ [Vraag om uitleg 1680 \(2020-2021\)](#)

⁴ GO's worden maandelijks toegekend voor elke 1 MWh die door de installatie werd geïnjecteerd op het net. Door het klein nominaal vermogen van de PV-installaties is de injectie per maand nagenoeg steeds kleiner dan 1 MWh. Het overschot dat niet rekening geeft op een GO wordt opgeteld in het residu per productie-installatie. Pas als 1 MWh injectie bereikt wordt in de residuberekening, wordt een GO toegekend. Het voorstel is om de GO's toe te kennen aan de toegangshouder voor injectie die op het moment van aanmaak van de GO in het toegangsregister geregistreerd staat. Wanneer de prosument van toegangshouder injectie verandert, wordt zijn residu overgedragen aan deze nieuwe toegangshouder voor injectie.

⁵ Art. 7.1/1.2, eerste lid, Energiedecreet.

waarmee ze een ‘groen’ contract hebben afgesloten. De netbeheerders bepalen hoeveel elektriciteit die klanten samen verbruikten in de betrokken maand. Op basis hiervan bepaalt de VREG maandelijks het aantal in te dienen GO’s per leverancier. De VREG meldt dit aantal aan de leverancier en controleert of de leverancier die ook effectief indient.⁶ Afnemers kunnen via de tool “Groencheck” op de website van de VREG controleren of hun leverancier hun ook effectief “groene stroom” heeft geleverd, zijnde voldoende garanties van oorsprong heeft ingediend.

Meer en meer afnemers willen echter zelf hun verbruik “vergroenen” door de inlevering van GO’s. Zij sluiten een “grijs” elektriciteitscontract met hun elektriciteitsleverancier en zij (kopen en/of) dienen zelf GO’s in overeenstemming met hun elektriciteitsverbruik. Dezelfde vragen worden gesteld voor wat betreft de vergroening van het aardgasverbruik (zie verder). Vaak wenst de afnemer daarbij uitdrukkelijk GO’s in te dienen van een welbepaalde geografische omschrijving (België, Vlaanderen), energiebron of zelfs installatie. We krijgen meer en meer de vraag van bedrijven naar attestering van de vergroening van hun gebruik. Het VREG-platform laat een dergelijke ‘inlevering eigen gebruik’ toe, maar de VREG beseft dat de huidige mogelijkheden niet optimaal zijn.⁷

3 Garanties van oorsprong voor gas

3.1 Stand van zaken in Vlaanderen

Op dit moment is er slechts één Vlaamse producent van biomethaan die GO’s krijgt voor het gas dat hij injecteert, namelijk IOK Afvalbeheer in Beerse-Merksplas. In mei 2020 hebben we de eerste GO’s toegekend voor productie vanaf januari 2020. Tot en met 21 oktober 2021 zijn er in totaal 7.863 gas-GO’s toegekend. De gemiddelde handelsprijs voor Vlaamse gas-GO’s ligt met ca. 20 EUR beduidend hoger dan die voor elektriciteits-GO’s, waar typisch prijzen tussen 0,10 EUR en 2,00 EUR (gemiddeld rond de 0,80 EUR) voor geboden worden. De onderstaande tabel geeft een samenvatting van het aantal toegekende, ingeleverde en nog verhandelbare GO’s op 21 oktober 2021.

Tabel 1: Samenvatting van het aantal toegekende, ingeleverde en verhandelde gas-GO's tot en met 21 oktober 2021, alsook de gemiddelde verkoopprijs.

	GO's aangemaakt	Inlevering eigen gebruik	Verkoop ⁸	Gemiddelde verkoopprijs [EUR/MWh]
2020	3977	2586	800	19
2021	3886	1837	2100	20,43
TOTAAL	7863	4423	2900	20,03

De GO’s worden ingeleverd om het groen gasverbruik van het gemeentehuis van Merksplas, Fluxys en een industrieel bedrijf in Vlaanderen te staven. Gezien het ontbreken van de verplichting om de energiebronnen te vermelden op de factuur voor gas, gaat het hierbij om vrijwillige inlevering (een zogenaamde “inlevering voor eigen verbruik”). Ter staving van deze inlevering kan een *cancellation statement* opgemaakt worden, maar dit is tot op heden nog niet aangevraagd. De partij die de GO’s inlevert geeft telkens aan voor welke verbruiker/welke installatie de GO’s werden ingeleverd, zodat

⁶ Artikel 6.2/3.26 Energiebesluit,

⁷ Ter staving van deze inlevering kan momenteel enkel op manuele wijze een “*cancellation statement*” opgemaakt worden met oplistings van de ingeleverde garanties van oorsprong. Er kan ook maar beperkt worden aangegeven voor welke partij en welke consumptieperiode deze GO’s ingediend worden.

⁸ Bij de verkoopstatistieken wordt enkel rekening gehouden met transacties met een prijs verschillend van 0.

er geen twijfel bestaat over wie het groene karakter van het gas heeft opgeëist en zodat er geen dubbelrekening mogelijk is.

De invoering van de verplichting om de herkomst van het verbruikte gas op de factuur te vermelden heeft als voordeel dat het beperkte risico op dubbelrekening, dat bestaat bij “inleveringen voor eigen verbruik”, nog verder beperkt wordt. Anderzijds verantwoordt de verhandelde en ingeleverde volumes aan gas-GO's de invoering van deze verplichting op dit moment nog niet.

Intussen is er nog een tweede biomethaaninstallatie opgestart, en zijn er nog een tweetal andere productie-installaties in aanbouw, die ook in aanmerking zouden kunnen komen voor de toekenning van gas-GO's. Deze nieuwe installatie heeft echter geopteerd voor een certificering van hun productie via ISCC⁹, en de zo verkregen certificaten worden naar het buitenland verhandeld. We willen onze bezorgdheid uiten over het risico op dubbelrekening dat ontstaat wanneer biomethaan, dat in Vlaanderen wordt geïnjecteerd, zowel GO's zou aanvragen, als andere certificaten, die elk apart verhandeld kunnen worden. Het zou de betrouwbaarheid en waterdichtheid van het systeem ten goede komen wanneer GO's en andere certificaten, die voor eenzelfde hoeveelheid gas worden uitgereikt, aan elkaar gekoppeld worden. Wanneer één van deze documenten wordt ingediend om verbruik te staven, moeten alle gerelateerde documenten ook ingeleverd worden.

De situatie in de markt (met tot voor kort lage aardgasprijzen) in combinatie met het specifieke Vlaamse steunbeleid rond de productie van biogas/biomethaan maken dat de injectie van biomethaan vooralsnog weinig interessant was.

Bovendien schommelt de verkoopprijs van Vlaamse gas-GO's vooralsnog rond de 20 EUR/MWh¹⁰, daar waar in Nederland doorgaans hogere prijzen worden geboden van 50 tot 80 EUR/MWh voor de combinatie van een gas-GO met duurzaamheidscertificaat. Hierbij wordt de uitstoot (in sommige gevallen zelfs negatieve uitstoot wanneer de CO₂, die bij de productie van biogas en de opwaardering naar biomethaan vrijkomt, wordt afgevangen) mee in rekening gebracht in de GO-prijs.

Gezien de hogere groothandelsprijzen voor aardgas op dit moment, en de toenemende vraag van de Vlaamse industrie om groen gas te gebruiken, zouden we verwachten dat ook het verdienmodel voor de injectie van biomethaan interessanter wordt, met een meer mature en liquide markt voor gas-GO's binnen Vlaanderen tot gevolg.

3.2 Nog geen import en export van gas-GO's mogelijk via elektronische hub-oplossing

Het is op dit moment nog niet mogelijk om gas-GO's te importeren of te exporteren met andere landen en gewesten via een elektronische hub-oplossing, zoals die op dit moment al wordt aangeboden voor elektriciteits-GO's door AIB. Zo'n oplossing biedt grote voordelen qua efficiëntie, betrouwbaarheid en de duidelijke aansprakelijkheidsregeling.

⁹ ISCC is een zogenaamd *voluntary scheme*. Deze voluntary schemes documenteren de herkomst en de duurzaamheid van brandstoffen (gasvormig en vloeibaar) uit hernieuwbare bronnen. Zij moeten worden erkend door de EU. In tegenstelling tot issuing bodies van GO's, die als enige binnen een bepaald geografisch gebied GO's toekennen, opereren verschillende voluntary schemes tegelijkertijd over heel Europa.

¹⁰ Enkel rekening houdend met transacties waarvoor betaald werd. Transacties zonder prijs werden achterwege gelaten.

In de tussentijd zou er gekozen kunnen worden voor bilaterale overeenkomsten per land waarmee gas-GO's worden uitgewisseld. Deze aanpak is echter verre van efficiënt¹¹, zeker in de wetenschap dat er op termijn overgeschakeld wordt op een multilaterale oplossing. Daarom draagt een hub-oplossing onze duidelijke voorkeur.

We houden de vinger aan de pols voor wat betreft de ontwikkelingen rond gas-GO's in Europa. Daartoe namen we in 2021 als waarnemend lid deel aan de *Gas Scheme Group* binnen AIB, de *Association of Issuing Bodies* van GO's in Europa. Om formeel lid van het AIB EECS¹² Gas Scheme te worden, zal de VREG zijn domeinprotocol¹³ in 2022 uitbreiden met de procedures voor gas-GO's en indienen bij AIB, waarna AIB een audit van de Vlaamse gas-GO-regeling zal uitvoeren. Dit lidmaatschap zal ons toelaten om mee de koers uit te zetten van gas-GO's binnen Europa, en stelt ons in staat om gas-GO's te importeren en te exporteren via de AIB HUB, die zal worden uitgebreid naar gassen uit hernieuwbare energiebronnen. Een alternatief systeem voor de internationale uitwisseling van gas-GO's wordt aangeboden door ERGaR¹⁴ in de vorm van het *CoO Scheme*¹⁵ en het Extra-Vert-platform. Op dit moment bestaan er dus concurrerende systemen voor de internationale uitwisseling van gas-GO's, maar AIB en ERGaR voeren gesprekken om op termijn gezamenlijk deze uitwisseling mogelijk te maken.

Intussen zijn het voornamelijk industriële verbruikers die interesse tonen om groen gas te verbruiken, voornamelijk onder impuls van de nieuwe regeling binnen ETS¹⁶ waarbij het gebruik van gassen uit hernieuwbare bronnen in aanmerking komt voor nuluitstoot in de broeikasgasrapportering. Het VEKA werkt aan een tijdelijke regeling waarbij er buitenlandse gas-GO's worden ingediend bij de betrokken (buitenlandse) *issuing body* mét aanduiding dat ze ingediend werden voor een Vlaams bedrijf. Dit om aan te tonen dat het gerapporteerde groene gas niet dubbel geteld wordt. Daarbij worden er dus GO's buiten Vlaanderen ingediend. Bewijs van deze indiening wordt daarna aan VEKA bezorgd. Met de introductie van deze mogelijkheid binnen ETS verwachten we een sterkere koppeling tussen de prijzen van een gas-GO en de prijs van emissierechten.

3.3 Verschillende doelstellingen en risico op dubbeltelling

Met name voor gassen uit hernieuwbare energiebronnen bestaat er een verhoogd risico op dubbeltelling, omdat er verschillende doelstellingen zijn (informatie over herkomst voor energieverbruikers of *disclosure*, rapportering van brandstoffen uit hernieuwbare bronnen, EU ETS,...). Een bijkomende moeilijkheid in België is dat verschillende doelstellingen zich op verschillende bestuurlijke niveaus kunnen bevinden. Een concreet voorbeeld is dat van biomethaan/CNG: voor geïnjecteerd biomethaan kunnen op Vlaams niveau GO's worden toegekend, maar wanneer dit gas wordt gecombineerd kan het gebruikt worden als een transportbrandstof, waarvoor een registratie in de federale brandstofrapportering noodzakelijk is. Het risico bestaat dat de GO die voor dit gas werd toegekend, ingeleverd wordt voor een huishoudelijke afnemer van gas, maar dat tegelijkertijd een equivalente hoeveelheid CNG als hernieuwbaar wordt geoordeeld. Dit is een voorbeeld van dubbeltelling. Om dit probleem tegen te gaan zijn er goede afspraken tussen de bestuursniveaus nodig. Een lange termijnoplossing bestaat erin de GO samen met andere documentatie

¹¹ In principe kunnen voor iedere bilaterale overeenkomst andere vereisten voor GO's gesteld worden, daar waar bij een hub-oplossing dezelfde geharmoniseerde eisen gelden voor alle deelnemers.

¹² *European Energy Certificate System*, een door AIB uitgewerkt geharmoniseerd systeem voor GO's.

¹³ Document met de procedures voor de toekenning, overdracht en indiening van GO's in Vlaanderen (het "domein" van de VREG als *issuing body*).

¹⁴ *European Renewable Gas Registry*, een organisatie die ijvert voor het opzetten van een transparant en betrouwbaar systeem om gassen uit hernieuwbare bronnen te documenteren.

¹⁵ *Certificate of Origin Scheme*, het geharmoniseerde systeem voor de toekenning van documentatie ter staving van de hernieuwbare herkomst van gassen.

¹⁶ *EU Emissions trading system*, het Europese emissiehandelsstelsel.

(bijvoorbeeld brandstofcertificering, duurzaamheidscertificering, uitstootrapportering...) te verbinden, en alle gekoppelde bewijzen tegelijkertijd te annuleren wanneer de gerelateerde hoeveelheid groen gas voor één van de doelstellingen wordt geclaimd.

3.4 CEN-EN 16325

Artikel 6.2/3.18 van het Energiebesluit schrijft voor dat de VREG er vanaf 30 juni 2021 voor zorgt dat de vereisten in de GO-regeling in overeenstemming worden gebracht met de norm CEN-EN 16325. Deze bepaling is een omzetting van Artikel 19, §6 van de Europese Hernieuwbare Energie-richtlijn (hierna RED2). Deze norm bestaat reeds geruime tijd, maar de meest recente versie behandelt enkel GO's voor elektriciteit. Begin 2020 is er een herzieningsprocedure opgestart die deze norm moet uitbreiden naar GO's voor gassen en warmte/koude, met inbegrip van conversie van GO's tussen verschillende energiedragers. Deze herziening had de bedoeling afgerond te zijn op het moment van de omzettingsdeadline van RED2, namelijk 30 juni 2021. Het herzieningsproces heeft echter ernstige vertraging opgelopen, en er zijn zeer uiteenlopende inschattingen van de benodigde extra tijd om de herziening af te werken, gaande van 2 tot 5 jaar in het slechtste geval.

De grootste bedreiging die de vertraging van de vernieuwde norm CEN-EN 16325 stelt, is dat de Europese *issuing bodies* van GO's in de tussentijd geen ontwikkelingen zullen willen doen aan hun GO-regeling, in afwachting van zekerheid over wat er in de uiteindelijke norm zal staan. Ons advies zou daarom ook zijn om de verplichting in artikel 19.6 van de RED II¹⁷ om deze norm te implementeren, voorwaardelijk te maken totdat het herzieningsproces gefinaliseerd is. AIB maakt intussen plannen om hun EECS Rules in de tussentijd al af te stemmen op de delen van de toekomstige norm waarover voldoende zekerheid bestaat. Een alternatieve oplossing bestaat er dus in om voorlopig de aanpassingen aan de EECS Rules voor verschillende energiedragers ook in Vlaanderen te volgen.

3.5 GO's voor waterstof uit hernieuwbare energiebronnen

Er bestaat onduidelijkheid over de bevoegdheidsverdeling rond waterstof in België. Zo is de VREG bevoegd om GO's toe te kennen voor "gassen uit hernieuwbare energiebronnen", maar er bestaat twijfel over de vraag of waterstof uit hernieuwbare bronnen ook onder deze term verstaan moet worden. In afwachting van de verduidelijking van de bevoegdheidsverdeling zijn nog geen GO's voor waterstof uit hernieuwbare bronnen toegekend.

3.6 CO₂-gecompenseerd gas

We stellen vast dat sommige leveranciers gas aanbieden, waarvan de CO₂-uitstoot wordt gecompenseerd. Hiervoor wordt er bijvoorbeeld geïnvesteerd in projecten die bijvoorbeeld bossen aanplanten (vaak buiten Europa), of andere projecten die tot doel hebben om CO₂-uitstoot te verlagen. Er kunnen vragen gesteld worden bij de effectiviteit van zulke projecten, en of afdoende wordt gecontroleerd dat zij hun beloftes nakomen.

Bovendien is het zeer waarschijnlijk dat zulk CO₂-gecompenseerd gas wordt aangezien als "groen gas". Daar waar de term "groen contract" in principe bedoeld is voor contracten waarvan de hernieuwbare herkomst van de geleverde energie wordt aangetoond met GO's, bestaat dus een risico dat de term "groen gas" wordt geassocieerd met *greenwashing*. Volgens ons is de indruk dat er aan *greenwashing* wordt gedaan onterecht wanneer GO's worden ingeleverd ter staving van het verbruik. Bij CO₂-compensatie is de lijn echter dunner. Daarom pleiten we voor een duidelijk

¹⁷ RICHTLIJN (EU) 2018/2001 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 11 december 2018 ter bevordering van het gebruik van energie uit hernieuwbare bronnen.

onderscheid tussen CO₂-gecompenseerd gas enerzijds, en “groen gas”, waarvoor GO’s worden ingeleverd, anderzijds.

4 Garanties van oorsprong voor warmte en koude

4.1 Stand van zaken in Vlaanderen

Tot op heden zijn er nog geen aanvragen voor GO’s in warmte- of koudenetten en bijgevolg zijn er ook nog geen GO’s voor warmte of koude toegekend.

Enige vertraging is te verklaren door een onnauwkeurigheid in de oorspronkelijke GO-regeling, die ervoor zorgde dat de VREG eigenlijk geen GO’s voor warmte of koude kon toekennen. Dit probleem is verholpen door de wijziging van het Energiebesluit van 23 april 2021 (inwerkingtreding 7 juni 2021).

Anderzijds stellen we vast dat de vraag naar bewijs van de herkomst van de geleverde energie in warmte- en koudenetten zeer klein is. Een verklaring hiervoor is te vinden in het lokale karakter van warmte- en koudenetten, vaak met slechts één of een beperkt aantal energiebronnen. Daardoor is het voor de afnemers vaak duidelijk genoeg waar hun warmte vandaan komt, zonder dat dat beezen moet worden via een GO.

Bovendien geeft de sector aan dat ze enkel heil zien in GO’s voor warmte of koude wanneer er rekening mee gehouden kan worden in de EPB-regeling.¹⁸ De redenering hiervoor is dat de aansluiting op een warmtenet zou bijdragen aan de energieprestatie van het gebouw, aangezien warmtenetten vaak gebruik maken van (deels) groene warmte. Wanneer die groene fractie aangetoond kan worden met behulp van GO’s, pleit de sector, dan kan dit hernieuwbare gedeelte worden meegenomen in de energieprestatieberekeningen voor de woning. Omgekeerd bestaat de bezorgdheid dat er slechts GO’s zouden worden aangekocht voor de berekeningen in het kader van de EPB-regeling, waarna het gebouw opnieuw volledig “grijze” warmte zou gaan verbruiken. Een andere terechte bezorgdheid is dat het resultaat van de EPB-berekening gunstig zou worden beïnvloed met GO’s uit een ander warmtenet. Gezien het lokale karakter van warmtenetten zou deze werkwijze nog sneller dan bij elektriciteit aanleiding geven tot een indruk van *greenwashing*, wat niet wenselijk is.

Rekening houdend met al deze factoren verwachten we ook in de komende jaren geen grote vraag naar GO’s voor warmte en koude.

4.2 Import en export van GO’s voor warmte en koude

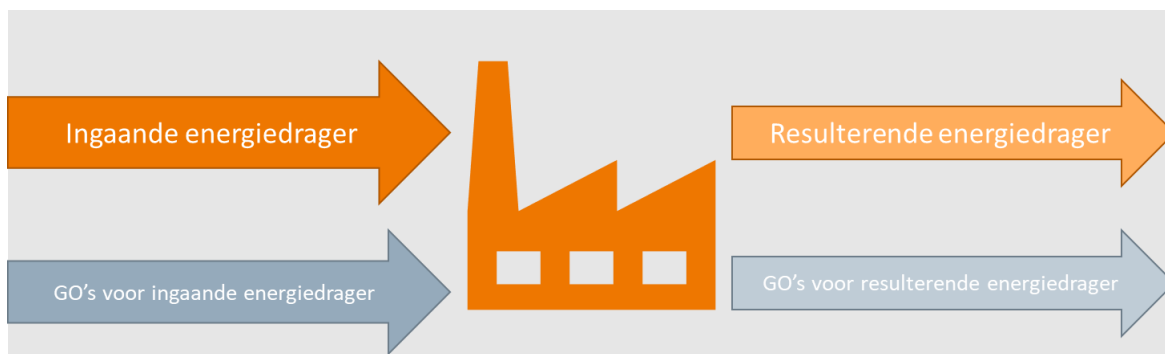
Ook voor GO’s voor warmte en koude is er nog geen mogelijkheid voor import en export. We wijzen op de risico’s van import en export van zulke GO’s m.b.t. de indruk van *greenwashing*. We pleiten voor een duidelijke indicatie op de GO van het warmte- of koudenet waarin de warmte of koude werd geïnjecteerd. Deze informatie laat de afnemers toe om een duidelijke keuze te maken voor lokaal geproduceerde groene warmte of koude, op het moment dat *disclosure* via vermelding van de herkomst van de energie op de energiefactuur verplicht zou worden. We zijn van mening dat de staving van het gebruik van groene warmte of koude op basis van GO’s die voor een ander, niet verbonden warmte- of koudenet werden toegekend, de betrouwbaarheid van het GO-systeem niet ten goede zal komen.

¹⁸ EPB: Energieprestatie en binnenklimaat

5 Conversie tussen GO's

5.1 Definitie van conversie

Artikels 6.2/3.13, 6.2/3.15 en 6.2/3.17 van het Energiebesluit voorzien de mogelijkheid om bij de conversie van de ene energiedrager in de andere, ook GO's voor die ene energiedrager om te zetten (te converteren) in GO's voor de resulterende energiedrager. Deze GO-conversie houdt rekening met systeemintegratie van het energiesysteem, zoals bijvoorbeeld het geval is bij elektrolyse, *power-to-heat*, *power-to-gas*, of het gebruik van groen gas om een warmtenet mee te stoken.

Figuur 2: Concept van GO-conversie, gekoppeld aan fysieke conversie van energiedragers.

In theorie is GO-conversie logisch en nuttig: het is een weerspiegeling van de toenemende complexiteit en flexibiliteit in het energiesysteem, en met name de systeemintegratie met verschillende energiedragers. Om GO-conversie in de praktijk te brengen zijn er echter heel wat hindernissen te overwinnen.

Een eerste stap is duidelijke afspraken maken over de berekeningswijzen die gehanteerd moeten worden. Energieconversie gaat altijd gepaard met energieverliezen, en het aantal GO's dat wordt ingediend voor de ingaande energiedrager zal altijd hoger zijn dan het aantal GO's voor de resulterende energiedrager.

5.2 Productiedatum bij conversie

In artikels 6.2/3.13, 6.2/3.15 en 6.2/3.17 van het Energiebesluit wordt bepaald dat bij GO-conversie, de productieperiode die wordt vermeld op de resulterende GO's dezelfde moet zijn als de productieperiode op de ingaande GO's. Deze opvatting is verschillend van die van het REGATRACE-project¹⁹, dat richtsnoeren voor de conversie van GO's uitwerkt, en de ontwikkelingen binnen de herziening van CEN-EN 16325: daar wordt geadviseerd om de productieperiode op de uitgaande GO in te vullen met de periode waarin ook de fysieke conversie heeft plaatsgevonden. Deze werkwijze is praktischer: wanneer GO's met verschillende productieperiodes worden ingediend voor de ingaande energiedrager, hoeven de GO's voor de resulterende energiedrager niet opgesplitst worden per productieperiode van de ingaande GO's.

¹⁹ REGATRACE is een Horizon 2020-project en heeft als doel het ontwikkelen van een efficiënt systeem voor de toekenning en verhandeling van GO's voor biomethaan en hernieuwbare gassen.

5.3 Energiebron bij conversie

Een gelijkaardige problematiek bestaat voor de vermelding van de energiebron op de resulterende GO's. De energiebron wordt namelijk overgedragen van de ingaande GO's. Wanneer er bijvoorbeeld waterstof wordt opgewekt met elektriciteit waarvoor GO's worden ingediend, die werden toegekend voor een windturbine, dan is de energiebron op de resulterende waterstof-GO ook windenergie. Het probleem stelt zich echter wanneer GO's met verschillende energiebronnen worden ingediend voor conversie: de resulterende GO's moeten dan in principe ook uitgesplitst worden per energiebron. Stel bijvoorbeeld dat er 2 MWh aan elektriciteit wordt omgezet in 1 MWh waterstof (dus met een fictieve efficiëntie van 50%), en er werd 1 GO voor zonne-energie en 1 GO voor windenergie ingeleverd, dan resulteert dat in twee halve GO's voor waterstof: 0,5 uit zonne-energie en 0,5 uit windenergie. Bijgevolg moeten de restberekeningen²⁰ ook uitgesplitst worden per gebruikte energiebron.

Bovendien moet gecontroleerd worden dat er voldoende GO's zijn ingeleverd voor iedere conversie, dat dit GO's voor de correcte energiedrager waren en dat ze nog geldig waren op het moment van de fysieke conversie. Het Energiebesluit bepaalt dat *“aan de productieregistrator een bewijs wordt voorgelegd dat daarvoor een hoeveelheid garanties van oorsprong voor [ingaaende energiedrager] uit hernieuwbare energiebronnen is ingediend, overeenkomstig de hoeveelheid [ingaaende energiedrager] die aan de productie-installatie in de periode in kwestie is gevoed”*. Wie dit bewijs aan de productieregistrator moet leveren, wordt niet gespecificeerd. Het is dus niet duidelijk of dit bewijs geleverd moet worden door de productiecoördinator (als partij die zicht heeft op GO's voor alle energiedragers) of door de aanvrager zelf.

5.4 Gelijktijdige conversie van energie en grondstoffen

Ten slotte wijzen we ook op bijkomende complexiteiten, wanneer een energieconversie gepaard gaat met de productie van andere grondstoffen. Zo zijn er in de petrochemie processen die in hoofdzaak gericht zijn op de omzetting van een grondstof in een ander product, maar waarbij waterstof vrijkomt. De vraag wordt gesteld of dit gezien kan worden als productie van groene waterstof, wanneer voor het proces groene elektriciteit wordt gebruikt. Om die vraag te beantwoorden is echter een diepgaande studie nodig van alle materiaal- en energiestromen in het proces.

Wij verwachten op termijn duidelijkere richtsnoeren vanuit Europees niveau, maar op dit moment is onvoldoende duidelijk hoe conversie tussen verschillende types GO's precies moet gebeuren.

Conversie dreigt een bijkomende complexiteit te worden in een al zeer complex georganiseerd energiesysteem, terwijl de GO's juist dienen om de afnemers op een eenvoudige manier te informeren over de herkomst van hun energiegebruik. Wij vrezen met andere woorden dat GO-conversie in theorie een nuttig concept is, maar in de praktijk aan zijn doel zal voorbijschieten.

Daarom pleiten we om GO-conversie voorlopig uit te stellen, in ieder geval totdat 1) de markt voor GO's voor gas, warmte en koude meer ontwikkeld is en 2) er meer harmonisatie is op Europees niveau over hoe GO-conversie praktisch moet worden uitgevoerd.

²⁰ Wanneer het aantal toe te kennen GO's geen geheel getal is, wordt de rest bewaard en overgedragen naar de volgende productieperiode.

Conclusie

In het Vlaamse Gewest worden garanties van oorsprong toegekend voor elektriciteit en gas. Er is nog geen vraag naar de toekenning van garanties van oorsprong voor warmte of koude.

De in de regelgeving opgenomen taakverdeling tussen productiecoördinator en productieregistrator wordt positief geëvalueerd door de betrokken partijen.

GO's voor elektriciteit worden op Vlaams en Europees niveau verhandeld. Het mogelijk maken van de elektronische in- en uitvoer van gas-GO's is een actiepunt voor de komende maanden en jaren. Dit kan echter enkel gebeuren in overleg met de uitreikende instanties in de diverse Europese lidstaten.

De VREG ziet toe op de inlevering en het gebruik van de GO's, en controleert via die weg de herkomst van de geleverde elektriciteit. De afnemer wordt van het resultaat van deze controle geïnformeerd via de vermelding van de brandstofmix op de factuur en via de tools beschikbaar op de website van de VREG (via Groencheck en Herkomstvergelijker).

De beperkte handel in GO's voor gas en het gebrek aan vraag voor GO's voor warmte en koude verantwoordt nog niet de inwerkingtreding van de artikels in het Energiedecreet met betrekking tot de verplichte vermelding van de herkomst van gas, warmte en koude op de energiefactuur.

Volgens de VREG zijn er geen significante wijzigingen nodig aan de regeling inzake de garanties van oorsprong in Energiedecreet en Energiebesluit, op volgende aandachtspunten na:

- Er kan overwogen worden om toch GO's voor elektriciteit toe te kennen aan productie-installaties kleiner dan 10 kW (technisch gezien 10 kVA, maar kW in navolging van de formulering in het Energiebesluit). De VREG heeft hiertoe in samenwerking met Fluvius een voorstel uitgewerkt.
- We pleiten ervoor om GO-conversie voorlopig niet in praktijk te brengen, in ieder geval totdat 1) de markt voor GO's voor gas, warmte en koude meer ontwikkeld is en 2) er meer harmonisatie is op Europees niveau over hoe GO-conversie praktisch moet worden uitgevoerd.